

Kronika.

USTAVITEV DISCIPLINSKEGA IN SODNEGA POSTOPANJA PROTI "UČITELJSKEMU TOVARIŠU".

"Slovenec" od 6. maja 1928, št. 104 je poročal iz Beograda sledeče:

Prehudi napad na prosvetno upravo. Belgrad, 5. maja. (Tel. "Slov.") v "Učiteljskem tovarišu" so zadnje čase izšli črno-objavljeni članki "Kaj se godi". V teh člankih se napada prosvetna uprava glede postavljanja učiteljev. Napadi, osebni in neutemeljeni, vsebujejo težke žalitve za prosvetno upravo. Ker so ti članki brez vsake stvarne podlage, torej napačni, je prosvetno ministrstvo odredilo proti uredniku "Učiteljskega tovariša" Ivanu Dimniku in izdajatelju Andreju Skulju disciplinarsko preiskavo, ker sta državna uradnika. Obenem se je izdal nalog za sodno postopanje po tiskovnem zakonu.

Ministrstvo Prosvete
Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca
Odeljenje za Osnovnu Nastavu.

O. N. Br. 47265.

8. VI. 1928.

u Beogradu.

Predmet: Dimnik Ivan i Skulj Andrej, učitelji oko Učit. Tovariša, krivični i disciplinski pogon, obustava.

Velikom županu
prosvetno odeljenje)

Ljubljana.

Pošto se provedenim izvidima ustanovilo, da ni Ivan Dimnik, urednik, ni Andrej Skulj, izdavač "Učiteljskega tovariša" u Ljubljani, oba učitelja, nisu krivi dela, s kojih je protivu njih odredjen bio ovdašnjim rešenjem O. N. Br. 40.234 od 5. maja 1928. god. disciplinski postupak, to se isto ovime obustavlja, jer zato ne postoje zakonski uslovi.

O ovom sve interesente obavestite i dalje po zakonu postupite.

6. jula 1928. god., Beograd.

Po ovlašćenju
Ministra Prosvete

Načelnik

Odeljenja za Osnovnu Nastavu i
Narodno Prosvetvanje

Dr. Krstić, s. r.

Odvodnika

Dr. Alojzij Kobal — Dr. Oton Papež

Ljubljana.

Dumajska cesta 1/a II. nadstropje
Palača ljubljanske kredit. banke
Telefon št. 2139.

Ljubljana, dne 23. VII. 1928.

Dr. K./K.

Zadeva: kazensko.

Velečenj. gospod.

Ivan Dimnik, šol. upravitelj,

Ljubljana, U. J. U.

Čast mi je sporočiti da sem prejel od deželnega sodišča v Ljubljani obvestilo, da je kazensko postopanje radi pregreška po čl. 52 in 54 tiskovnega zak. ustavljeno.

Častitam Vam na tem uspehu ter beležim

z odličnim spoštovanjem

Dr. Kobal, l. r.

Pričakujemo, da bo javni tisk z isto vneto, kakor je prinesel alarmantne vesti o preiskavi, sedaj tudi popravil storjeno krivico.

Splošne vesti.

— Prihodnja številka "Učiteljskega tovariša" izide šole po Glavni skupščini v Mariboru med 17.—20. avgustom. Glasom sklepa celjske skupščine izide "Učit. Tov." v počitnicah dvakrat v juliju in dvakrat v avgustu.

— Vsem slovenskim listom v objavo. Poverjeništvu UJU v Ljubljani opozarja na zahtevo vsega slovenskega učiteljskega: 1. vsa založništva, 2. vse pisatelje in pisateljice, pesnike in pesnice, 3. vsa taka in drugačna društva, udruženja, organizacije, zveze itd., itd., 4. vse trgovce in posameznike sploh, da bo slovensko učiteljsko smatralo vse 1. na posamezne naslove, šolska vodstva, krajevne šolske odbore itd. doposlane knjige, brošure, publikacije sploh za darila založništva oziroma pošiljatelj za učiteljsko oziroma učiteljevo privatno knjižnico, tudi če bi jim bil pomotoma priložen račun in poziv za plačilo ali vrnitev; 2. da bo vse srečke, karte, bloke, bone in kupone, v kolikor bi utegnili imeti kako vrednost, smatralo kot poklon revni šolski daci dotične šole in da naj, v kolikor bi se naslovi pod 1. do 4. s tem ne hoteli strinjati, opuste v lastnem interesu vsako pošiljatev. Velja od 1. avgusta 1928. — Sklep delegatov pokrajinske skupščine pov. UJU v Celju dne 20. julija 1928.

— Glavna kontrola je zavrnila uredbo finančnega ministra, po kateri bi se naložila državnemu uradništvu bremena za sanacijo nabavljajalnih zadrug. Listi poročajo: Na podlagi pooblastila čl. 374 fin. zakona za leto 1928./29. je finančni minister podpisal uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljajalnih zadrugah državnih uslužbencev z dne 5. decembra 1. 1920. Po novi uredbi naj se vsem državnim uslužbencem 1., 2. in 3. kategorije odvzame po 10 Din v 36 enakih mesečnih obrokih zaradi zbiranja potrebnega obratnega kapitala. O tej izpremembi je finančno ministrstvo že obvestilo vse urade v državi ter jih pozvalo, naj prično odvezmati državnim uslužbencem to vsoto z julijem t. l. Sedaj pa je glavna kontrola poslala finančnemu ministrstvu pod št. 65.447 z dne 11. julija l. 1928 predstavo, v kateri se ugotavlja, da se uvodoma navedeno pooblastilo nanaša samo na organizacije, odnosno na ustanavljanje kredit. zadrug in zadrug za grajenje stanovanj državnih uslužbencev. Finančni minister je prekoračil z omenjeno uredbo pooblastilo finančnega zakona za l. 1928./29. s tem, da je državnim uslužbencem naložil nov davek. Po čl. 7. finančnega zakona za leto 1928./29. pa je prepovedan vsak davek ali davčna oblika, ki nima v zakonu ali v proračunu svoje zakonite podlage. Zato je glavna kontrola sklenila, da ne more pristati na to, da izvaja finančni minister to odredbo ter odvzame svojem osebu po 10 Din mesečno, ker bi to bilo protizakonito.

— Konferenca učiteljev kmetijsko-nadaljevalne šole se vrši 4. in 5. avgusta v Ljubljani na šoli pri Sv. Jakobu. Začetek ob 8. uri. Odzovite se vabilu!

— Zopet nova disciplinarna preiskava — sedaj proti predsedniku Učiteljskega doma v Ljubljani tov. Josipu Lapajncju. Kakor doznavamo je proti tov. Josipu Lapajncju uvedena disciplinarna preiskava zaradi neke objave, ki jo je izvršil kot predsednik zadruga Učiteljski dom v Ljubljani. Zadeva je načelne važnosti, ker se ne postopa proti društvu oziroma zadrugi po zakonih, ki so merodajni za njo, temveč se zasleduje po edine funkcije inarje te zadruga kot državne uradnike. Potek zadeve bomo zasledovali ter pozneje o tem poročali.

— Angleške učiteljice v Ljubljani. 30. julija zvečer je dospel iz Anglije v Ljubljano 30 učiteljic. Na glavnem kolodvoru jih je pozdravil v imenu prosvetnega oddelka v Ljubljani dr. Brežnik, v imenu UJU — poverjeništvu Ljubljana pa gđ. Pehanijeva. Sprejema se je udeležilo mnogo učiteljskega iz Ljubljane. Učiteljice so podarile angleškim tovarišicam lepe šopke cvetic. Po večerji je bil na vrtu restavracije "Zvezda" prijateljski sestanek. Ob prihodu je zaigrala godba angleško himno, ki so jo poslušali gostje stoje. Za lep sprejem se je zahvalil G. Woodhouse. V imenu UJU — poverjeništvu Ljubljana je pozdravil učiteljice tajnik G. Kobal. Njegov govor je tolmačila v angleščini G. Coopeland. Govorili so še: predsednica angleškega udruženja učiteljic G. Summersley, v imenu prosvetne uprave oblastni nadzornik G. Lužar, v imenu ljubljanskega učiteljskega mestni nadzornik G. Rapč. Angležinje je zabavalo naše učiteljske, večje angleščine; gg. Bajc in Korenc ter gđ. Chvalatova, Pehanijeva in Podkrajškova. Zabavnega večera se je udeležilo precej učiteljskega. Angležinje so splošno hvalele lep sprejem in pažnjo slovenskega učiteljskega. Ogledale so si Ljubljano in Bled. Odpotovale so 31. julija v Zagreb. Od tu potujejo dalje po Jugoslaviji.

— Ali je ustava ali so stari zakoni več? Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal sledeči odlok: P. br. 4944. Ljubljana, dne 15. junija 1928. Predmet: Udeležba učiteljskega pri verskih vajah šolske mladine; nadzorstvo. V smislu čl. 12. odst. 4. ustave kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev nihče ni dolžan sodelovati pri verozakonskih dejanjih, svečanostih, obredih in vajah razen ob državnih praznikih in svečanostih in kolikor to odredi zakon za osebe, ki so podložne očetovski, varstveni in vojaški oblasti. — Sprisčo tega določila se imajo učenci osnovnih in meščanskih šol mojega področja udeleževati z ozirom na še veljavna določila § 1. in 5. drž. šolskega zakona z dne 14. maja 1869, drž. zakon št. 62. in določila § 8.—10., 63., 71. dokončnega šol. in učnega reda vseh obveznih verskih vaj. K tem verskim vajam spadajo tudi procesije o Veliki noči in na praznik Sv. Rešnjega telesa. — Ob vseh predpisanih državnih praznikih (1. decembra, 17. decembra in 28. junija) se morajo učenci iste šole udeleževati verskih svečanosti le kot edinica ob navzočnosti in pod nadzorstvom vsega učiteljskega dotične šole. — Pri drugih obveznih vajah mora šolsko upraviteljstvo po § 74. in 122. dokončnega šol. in učnega reda skrbeti samo za nadzor šolske mladine, odnosno odrediti, katere podrejene učne osebe naj z ozirom na določilo § 10. dok. šol. in učnega reda šolsko mladino nadzirajo. Od skupnega nastopa pri šolski mladini so v tem primeru izvzeti samo oni

5 UR DELA MANJ

če se ravnate po novi metodi, katero Vam priporoča Schicht

ŽENSKA HVALA

raztopljena v vodi odpravlja nesnago preko noči, drugo jutro pa se vzame za izkuhavanje perila

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

učenci in učenke, ki so bodisi po odredbi bodisi z dovoljenjem veroučitelja od udeležbe oproščeni, odnosno drugače sodelujejo pri verski vaji odnosno svečanosti. Kjer je običaj, da se nosi šolska zastava na čelu šolske mladine, se ima to vršiti tudi vnaprej. — S tem se razveljavlja tukajšnji odlok z dne 16. julija 1925, P. br. 7815. — Vršilec dolžnosti prosv. inspektorja: dr. Capuder s. r.

— Pov. UJU — Ljubljana je prejelo sledeči dopis: Gospodinu Andreju Skulju, poverjeniku UJU, Ljubljana. Za Vašo iskreno sočut povodom strašnog zločina od 20. VI. 1928. što ste ju upravili na Ivana Tomašića, urednika »Hrvatskog učiteljskog doma«, koji je ujedno i predsjednik »Saveza hrvatskih učiteljskih društava«, izvolite prema zaključku sjednice središnjega i upravnog odbora SHUD od 14. VII. 1928. toč. IV., primiti našu srdačnu hvalu. — Hrvatsko učiteljsko društvo u »Savezu hrvatskih učiteljskih društava«, nikada se nije ogriješilo o vjernosti svome hrvatskome narodu, niti o ljubav prema bližnjemu, napose ne prema braći Slovincima i Srbima, ni prije toga groznoga datuma, a pogotovo poslije njega nikad ne će zaboraviti, ni smetnuti s uma svoje dužnosti prema hrvatskome narodu i prema braći svojoj po staležu i po krvi, jer ga u svemu radu vodi čista i neokaljana Kristova ideja čovječnosti, ljubavi, pravde i poštenja! — Primitite naš srdačni drugarski i bratski hrvatski pozdrav. — Za upravu Saveza hrvatskih učiteljskih društava. Predsjednik: Ivan Tomašić l. r. Tajnik: Toth l. r.

— Jubilejna razstava v Brnu, ČSR. V normalnih prilikah zelo živahno trgovsko mesto Brno, je vsled razstave še mnogo bolj oživelo. Pa tudi ni čuda, saj so turnikete pri vhodu na razstavo zabeležile v preteklem tednu že milijonskega obiskovalca. Samo šolarčkov in šolaric je bilo na razstavi čez 200.000. Nepopisno lepo in ganljivo je gledati po mestu procesije teh malčkov, ki opazujejo z največjo pobožnostjo mogočne brnske stavbe in njega velikomestno vrvenje. Saj je med njimi velik del takih, ki so se vozili prvič po železnici ali električni cestni železnici. In tu so šole iz vseh krajev republike: od Podkarpatske Rusije preko Slovaške in Šlezije vse do najskrajnejše zapadne Češke. Slikoviti kroji deklic, posebno iz Slovaške in Podkarpatske Rusije pričajo, da tja še ni prodrla današnja moda pobje frizure in svilenih nogavic. In tu na razstavi se srečujejo, spoznavajo in skupno občudujejo mogočen napredek človeškega razuma, volje in vztrajnosti. Imajo pa tudi kaj občudovati: dela raznih šol od otroškega vrta preko ljudskih od strokovnih in visokih šol, stvarjanje strokovno umetniških in čisto umetniških šol. Zanimive razstave pošte, železnice, zrakoplovstva, higijene, vrtnarstva, gozdarstva, poljedelstva, živinozdravnstva in vse mogoče tehniške zanimivosti. Ze razstavnici prostor, ki meri 30 ha, je tako impozanten po svoji dovršeni arhitektoniki, da se ga človek kar ne more nagledati. Dobro in potrebno bi bilo, da bi obiskale tudi iz naše države to ogromno razstavo šolske ekscurzije, kajti to, kar bi videli tu, spremljalo bi jih vse življenje in jim dalo moči in voljo do discipliniranega, koristnega dela. Čas nikakor še ni zamujen, ker ostane razstava odprta še do konca septembra. — V. S.

— »Domoljub« z dne 18. julija 1928, št. 29. prinaša sledeči dopis: "Učiteljski tovariš" protestira, ker je ministrstvo imenovalo v komisijo za stalno nameščenje učiteljskega v ljubljanski in mariborski oblasti tudi dva zastopnika šolskih občin, ki ju določi obč. odbor. Doslej so bili v tej komisiji: veliki župan oziroma prosvetni inspektor, oblastni šolski nadzornik, en učitelj osnovne šole in en učitelj meščanske šole. Tudi poslej bodo torej imeli v tej korporaciji učiteljski veščaki večino, zato nam je, ne glede na to, da vsako kratni prosvetni minister ni vezan na sklepe te komisije, protest "Učiteljskega tovariša" neumljiv. Razlagamo si ga edino lahko tako, da hoče učiteljsko od ljudstva vsemogočih denarnih žrtve, a odklanja vsako tudi najmanjše sodelovanje pri nastavljanju učnih oseb. To postopanje obžalujemo toliko bolj, ker učiteljsko v novejšem času izjavlja in se tudi trudi, da bi prišlo pri svojem izobraževalnem delu z maso naroda čim bolj v stik. Primerjanje učiteljskega stanu s po-

štarni, železničarji in drugimi državnimi uradniki, ni srečno. Tudi gg. učitelji nam bodo priznali, da je vzgoja šolske mladine čisto nekaj drugega kot služba pri pošti in železnici in da je zato nad vse upravičena zahteva staršev, da ima pri vzgoji svojih otrok, ki je v veliki, veliki meri odvisna tudi od učiteljeve osebnosti, vsaj nekaj besede. — K temu pripominjamo, da je stališče glede sodelovanja »staršev« v namestilni komisiji tako jasno, da ga lahko razume vsakdo iz zemlji onih, ki stvari absolutno nočejo razumeti. Glede večine učiteljev-veščakov pa gornja trditev ne odgovarja, ker ne glasujeta meščanskošolski in osnovnošolski zastopnik skupno. Jasno smo povedali, da ne odrekamo sodelovanja staršev pri šolskih in prosvetnih vprašanjih, dvomimo pa, da se z gornjim ukrepom ni podprl le protekcionizem in partizanstvo pri nameščenju učiteljskega, proti česar se bori vse učiteljsko strnjeno brez razlike strankarske pripadnosti. Bodočnost bo pokazala, v koliko je bila bojazen učiteljskega upravičena!

— »Slovenski Narod« od 30. julija 1928 št. 164. piše sledeče: »Za klerikalni tisk je nastalo veliko tekmovanje. Posebno na učitelje pazi »črna garda«, da se ne utihotapi kaka »Domovina« ali »Jutro«. In ni čuda! Gospodje se čutijo vplivne napram učiteljskega. Učitelji so deloma sami krivi, da so bolj kakor nekdanj, pod črno kuto.« — Pred lansko pokrajinsko skupščino v Kranju se je »tovariš« G. prav primerno zaletel v celotno zborujoče učiteljsko. Letos smo prejeli za skupščino od javnega tiska gornjo notico. Kakor lani, tudi letos ne moremo imeti napram takim izbruhom druge geste, kakor pomilovanje.

— Nova telefonska številka pov. UJU in »Učiteljskega tovariša«. Poverjeništvu UJU in »Učiteljski tovariš« sta dobila samostojno telefonsko številko in naj vsakdo, ki ima opravka z gornjima kličje št. 3112.

— »Inozemska šolska reforma« na drž. skupščini v Mariboru. Pedagoška centrala za mariborsko oblast namerava ob priliki državne skupščine UJU prirediti zanimivo razstavo z gornjim naslovom. Videli bomo značilno reformistično literaturo, najnovejše šolske knjige raznih držav, revije, učne načrte, popisnice itd. Tu se bodo tovariši mogli poučiti o novodobnem šolstvu, dobiti se bodo mogle informacije glede knjig in revij, vsi bodo pisatelji novih osnovnošolskih knjig pa bodo imeli priliko, ogledati si krasno opremljene in vsebinsko popolne inozemske začetnice, računice, razredno čtivo itd. Pedagoška centrala si je stavila nalogo, da hoče praktično delovati na poglobitvi vseh problemov novodobne šole in baš s to razstavo želi ustreči onim mnogobrojnim tovarišim, ki korakajo z duhom časa in jih pokret »nove šole« v inozemstvu zanima, ni jim pa bila dana prilika, točneje spoznati tozadavne literature. Zato se udeleženci mariborske skupščine že danes opozarjajo na to razstavo, kakršne še v Sloveniji nismo videli.

— Počitniški sestanek slušateljcev in absolventov višje pedagoške šole v Zagrebu in Beogradu se ob vršil v torek, dne 7. avgusta t. l. ob 10. uri v Kranju. — Vajd.

— Razstava meščanskih šol na državni skupščini UJU. Ravnatelj tov. Humek in ravnateljica tov. Štupca sta razstavi deške in dekliške meščanske šole dala naši skupščini na razpolago, kar je posebno hvalevredno, ker mariborske osnovne šole vsled pozne prijave skupščine niso mogle aranžirati nikake razstave. Tako bomo imeli priliko občudovati zraven razstav mladinske književnosti, inozemske šolske reforme tudi mojstrsko razstavo obeh mariborskih meščanskih šol. Udeležence skupščine opozarjamo na današnje poročilo o mariborski razstavi.

— Šola in narod. (Odgovor neznanu tovarišici.) Prosim, upoštevajte, da mi nismo narod, ki bi znal braniti svojo narodno čast in ponos! Od tod izvira vse ono, kar ovira naš narodni pokret in česar — žalibog — ne smem iznesti v javnosti, ker so pač prizadeti činitelji, ki so v prvi vrsti poklicani, da bi to čast in ta ponos branili, a so se kaj slabo obnesli. Čakati moramo, da doraste naš naraščaj — naša mladina — morda bo znala ona bolje čuvati to, česar mi doslej ne znamo, če je ne bodo razni sporti zapeljali na stranpota. Bog

čuvaj naš narod pred to nesrečo! Naši sedanjí narodni voditelji so še daleč, daleč od narodne samobitnosti, kar je seveda zakrivila bivša vzgoja. Vsled tega seveda tudi ni naroden delavec deležen nikake zaščite pred napadi sovražnikov, pač pa so celo oni zaščiteni! Poglejve o posebni narodni vzgoji pa spada v posebno delo — knjigo — ker je obširno. V tem delu je potrebno objašnjenje o načinu vsega našega pouka, kako naj se vrši, da bo obenem vzgojilen k naši narodni posebnosti. Tako delo pa lahko izvrši človek le v miru, ne pa če mora dan na dan gledati, kako se truje naš narod, za katerega svoboda je preteklo toliko krvi, a duševni osvoboditvi se stavijo take zapreke, da se mora človek prijeti za glavo. Zgodovina nam bo dala kaj slabo oceno kot narodu, ki se ne zaveda samega sebe. — Tukajšnje razmere se bodo morale razčistiti pred forumom, ki bo lahko neovirano ožigosal dejstva, o katerih nam je prepovedano javno govoriti. Morada bo potem sledilo iztreženje? — Josip Gorišek.

— Zaročila sta se tovariš Albert Bregant iz Markovec v Prekmurju s tovarišico Sonjo Dekleva istotam. K zaroiki iskreno čestitamo. — Velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« se vrši letos dne 16. septembra v Novem mestu.

— Diplomirali so na višji pedagoški šoli v Zagrebu meseca julija t. l. po dovršenem osmem semestru in s tem dosegli pravico na položaje profesorjev in oblastnih šolskih nadzornikov tisle Slovenci. V pedagoško-matematičnem odseku Copič Venceslav iz Pišec, Jeglič Milko iz Ljubljane, Klopčič Radovan iz Ljubljane in Tomšič Jožica iz Tezna; v pedagoško-jezikovnem odseku Babšek Joško iz Makol, Silih Gustav iz Velenja in Župevc Jožica iz Rajhenburga; v matematično-fizikalnem odseku Mesojedec Mirko iz Ljubljane, a v prirodopisno-zemljepisnem odseku Iskra Mirko iz Ljubljane.

— Kmetijska razstava. Kmetijska družba priredi letos od 1. do 10. septembra t. l. svojo jubilejno kmetijsko razstavo v proslavo 160-letnice obstoja Kmetijske družbe. Ta prireditelj bo nudila mnogo poučnega ne samo odraslim kmetovalcem, ampak tudi mladini z dežele, ki se bo tukaj lahko poučila o razvoju in današnjem stanju kmetijstva v Sloveniji. Če hočemo vzbuditi med podeželsko mladino veselje do kmetijskega stanu in jo vzgojiti v umne kmetovalce, ji moramo že v mladih letih nuditi priložnost, da vidijo take poučne prireditve. Vsem šolskim vodstvom se zato priporoča, da vedejo svojo mladino na to kmetijsko razstavo.

— Cvahtejeva slavnost. Dne 5. avgusta t. l. se odkrije pri Mali nedelji spominska plošča blagopokojnemu možu, dolgo let službojočemu nadučitelju in ravnatelju malonedeljske šole g. Simonu Cvahteju. Cenjene tovariše in tovarišice v ljudno vabimo, da se te naše domače malonedeljske spominske slavnosti v čim častnejšem številu udeležite!

— Obmejno šolstvo. Članek tov. Jakopca v »Učit. Tovarišu« z dne 14. julija 1928, štev. 2. je vsakakor umesten, saj govori v tem članku menda v imenu nas vseh obmejnih pionirjev. Posebna rubrika »Obmejno šolstvo« bi bila potrebna že z ozirom na razne težnje in želje obmejnega učiteljstva, ki se v marsičem razlikujejo od teženj ostalih tovarišev v ozadju. Obmejni učitelj se ima boriti z anacionalnim elementom, ki silno ovira delo v šoli in izven nje. On mora biti zelo energičen, a skrajno previden v svojem delovanju. Vprašanje obmejnega šolstva pa je tako važno in eminentno, da se ga ne sme obravnavati kar tako mimogrede. Pridružimo se priporočilu tov. Jakopca, za sklicanje ankete upraviteljev obmejnih šol po poverjeništvu UJU, ker je ono v prvi vrsti poklicano, da zastopa naše interese, oziroma interese obmejnega šolstva. To pa naj stori poverjeništvu čimprej, da si že za novo šolsko leto usmerimo pot za enotno postopanje vsega obmejnega učiteljstva. Ko bomo tako razčistili marsikatero vprašanje, ne bo več naš glas, in to upamo, glas vpajočega v puščavi. — Mirko Cujnik.

— Spominsko ploščo g. Francetu Barletu, ustanovitelju Jug. Gas. Zveze odkrijejo cerkljanski gasilci v sporazumu s Kranjsko gasilsko župo in načelstvom JGZ dne 19. avgusta 1928 ob 15. uri na pokojnikovem rojstnem domu v Cerkljah pri Kranju. Natančnejši spored se pravočasno objavi. Eventualne prispevke v kritje stroškov, darila za srečolov in prijave na udeležbi sprejema: Pripravljajni odbor za odkritje spominske plošče Cerklje pri Kranju: Jos. Lapajne, predsednik, Ivan Kerin, podpredsednik in načelnik gas. in reš. društva. Franjo Polajnar, tajnik.

— V slovo — častno občanstvo petih občin. Jarenina v Slovenskih goricah je letos izvanredno svečano zaključila šolsko leto in proslavila Vidov dan. V zelenje oviti šolski dvorani se je vršila po službi božji vidovdanska prirediteljstva mavzočnosti čast. duhovščine, učiteljstva, krajevne šolskega odbora ter g. županov in občinskih odborov vseh petih v Jarenino v šolskih občin. Kot prva točka svečanostnega programa je bila izročitev diplome častnega občanstva vseh petih občin g. v pokoj odhajajočemu šolskemu upravitelju Josipu Čoncu. Bivša učenca njegova g. župan in predsednik krajevne šolskega odbora ter g. oblastni odbornik sta kot pooblaščenca občin v dobro izbranih besedah odkrila globoko hvaležnost prebivalstva Jarenine do poslavljajočega se nadučitelja, ki je šel tolažilno in blažilno na roko vsakemu ob potrebi brez ozira na politično strankarsko valovanje. Poslavljajoči se zahvali za iskreni izraz nepristranske hvaležnosti.

— Dekliška meščanska šola v Kranju. V Kranju se stopnjema otvori s šolskim letom 1928/29. dekliška meščanska šola. Sistematično se mesto ravnateljice in po zakonu predpisano število učiteljstva.

— Pogoji za sprejem učencev v oblasno dvoletno vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru. Novo kot 57. šolsko leto 1928/29. začnjenja sredi septembra. Šolanje traja dve leti. Š šola je v zvezi internat za gojence. Zavod ima namen, da izobrazuje kmečke sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Kolkovane, lastno-ročno, na celo polo pisane prošnje (kolek 25 Din) za sprejem je poslati ravnateljstvu obl. dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 1. avgusta t. l. Prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o nravnosti pri njih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. izjava staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja; 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na kako podporo iz javnih sredstev, da bo njihov sin ali varovanec ostal po zvezi na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev; prav tako, ako učenec samovoljno predčasno ostavi zavod; študent, ki nepovoljno napreduje, izgubi študentsko. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter najmanj z dorim uspehom dovršena osnovna šola. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovensčine (ali srbohrvaščine) in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi vsaj dveh razredov meščanske ali kake srednje šole. Ob vstopu v zavod preišče mladeniče zdravnik zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni popolno, se odklonijo. Oskrbnina za mladeniče iz mariborske oblasti znaša do preklica 150 Din. Plačuje se vnaprej. Izključenim in samovoljno izstopivšim učencem se vnaprej plačana oskrbnina ne vrne. Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se po možnosti dovolijo popolnoma ali do polovice prosta mesta v internatu. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno (od občinskega in davčnega urada) potrjenim izpričevalom ubožnosti ali izkazom premoženja z navedbo družinskih in gospodarskih razmer, predpisanih davkov itd. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo obl. dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Prošnje za sprejem se rešujejo pisмено. — Ravnatelj: Andr. Žmavc.

Ogromno iznenadjenje doživeli su ove dane neke domačice, koje su prvi put prale sa Radionom. Ne samo da je rublje ostalo potpuno neoštećeno, nego je mnogo ljepše i bolje oprano. Uzrok leži u tome, što Radion ne sadržaje klor a ni drugih škodljivih dodataka.

— Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočerihih rodbinah uživajo ŽIKO brez primesti zrnat kave v popolno zadovoljnost. ŽIKO dobite v vsaki trgovini v rdečih zavitkih.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

Foto-aparate kupite najboljšje pri Fr. P. Zajec, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Nogavice, flor in svilene v vseh barvah. Največja izbira, najnižje cene. Pletenine, bluze, kravate itd. priporoča modna trgovina FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Zidovska ul. 7.

Osebne zadeve.

— Izpremembe v osnovnošolski službi. Stalni so postali naslednji učitelji in učiteljice v Ljubljanski in mariborski oblasti: Ivan Kopriva v Zagorju ob Savi, Mila Andolšek v Karlovcih, Marija Volavšek v Malincih, Olga Koželj v Zagradcu, Ljudmila Sila v Loškem potoku, Cecilija Rupčeljenc v Krašnji, Antonija Štokelj v Kuzdobljanu p. Murski Soboti, Martin Zeleznič v Sorici, Julija Kadunce v Kapeah, Angela Gospodarič v Podgorici, Fran Lunaček v Št. Rupertu, Antonija Sedej v Čemšeniku, Marija Urbančič v Št. Petru pri Novem mestu, Antonija Prevec v Vrhu pri Sv. Treh kraljih, Franja Kokalj v Zvircah, Marija Kristan v Repnjah, Ivan Kopriva v Zagorju ob Savi, Avgust Binder v Dolnji Bistrici, Josip Plešič v Novi cerkvi pri Ptuj in Marija Ferenčak v Trnju.

Naša gospodarska organizacija.

PRISPEVKI V SKLADE UJU V L. 1927./28.

Za obrambni fond so prispevali: Jakše-Košak Bibijana, Vransko 50 Din, Tončič Vladimir, Metlika 10 Din, From Alojzij, Spod. Kungota 10 Din, Učiteljsko društvo Mežica 507 Din, Černe Ivana, Gorica-Mozirje 10 Din, skupaj 587 Din.

Za narodno-prosvetni sklad: Čuk Tilka, Dolsko 30 Din, Mercina Franc, Grahovo 10 Din, Upraviteljstvo osnovne šole Bela Cera

kev 20 Din, Kenič Andrej, Unec 15 Din, osnovna šola Sora 26 Din, Časl M., Podhom 29-50 Din, Lipovšek Slava, Semič 11 Din, Kraj. šolski odbor Tezno 11 Din, Sokol I., Ljubljana 15 Din, Sokol Rakek-Unec 10 Din, Osnovna šola Sv. Jakob ob Savi 10 Din, Osn. šola Vransko 32-50 Din, Osn. šola Polšnik 20 Din, Osn. šola Krčevina 8-50 Din, Skupaj 248-50 Din.

Za rezervni fond: Kolenc Olga, Juranje 20 Din, Učiteljsko društvo Gornjigrad 21 Din, Skupaj 41 Din.

Stanovska organizacija UJU

Poročila:

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 21. junija v Ptuj.

1. Situacijsko poročilo: Učiteljstva je v okraju 148, od teh je članov tukajšnjega društva 135. Na zborovanju je bilo navzočih 57 članov.

Tovariš, ki bi bil moral podati situacijsko poročilo je nenadoma zbolel. Tov. predsednik je omenil težko situacijo, v kateri je bilo poverjeništvu; sporočil je, da je ukinjeno disciplinsko postopanje proti tov. poverjeniku Skulju in uredniku Dimniku. Uveril navzoče, da je kljub vsem šikanam oblasti ostala borbenost poverjeništvu kakoršna je bila.

Letos se bosta vršili obe skupščini učiteljstva v Sloveniji. Ker so na dnevnem redu državne skupščine tudi nova pravila, ki predvidevajo centralizacijo Udruženja, je dolžnost učiteljstva, da se skupščine v Mariboru udeležijo kar najštevilneje, da manifestira za poverjeništvu.

Svoje poročilo zaključil z željo, da bodo v prihodnjem letu zborovanja boljše obiskana kot so bila letos.

2. Samoizobrazba: Sreski poverjenik za samoizobrazovalne krožke, tov. Jančič z delom v krožkih ni bil kar nič zadovoljen ter je hotel odložiti svojo funkcijo. Ker pa ni prav, če pri prvih težokah vrzemo puško v koruzo, se je dal tov. Jančič preprostiti, da je obdržal svojo funkcijo, sklical takoj po zborovanju sešatek voditeljev krožkov, da se določi smernice za delo v krožkih v prihodnjem poslovnem letu.

3. Izvenšolsko delo in reforma šole: Obe poročili sta izostali, ker je bil za prvo točko poročevalec odsoten, drugi poročevalec je pa pozabil, da mora poročati.

4. Proračun in volitve delegatov: Učiteljstvo je po daljši debati soglasno sprejelo proračun za leto 1928/29. Mesečna članarina bo znašala za rednega člana 21 Din, za poročene pa 11 Din.

Z vsemi glasovi proti dvema je bila tudi sprejeta lista kandidatov za sresko učiteljsko knjižnico.

Volili so se 3 delegati in 3 namestniki za državno skupščino ter 2 delegata in 2 namestnika za pokrajinsko skupščino.

Poverjenik v srezu za Slov. šolsko Matico sta tova. Zolnir in Kajnik.

5. Slučajnosti: Soglasno je bila sprejeta resolucija radi uvedbe jesenskih počitnic v mariborski oblasti.

Tov. Jančič je pozival tovariše, da se v prihodnje čim češče obračajo s svojimi težnjami na šolsko-upravni odtok v Mariboru, ki tvori vez med učiteljstvom in oblastmi.

Tovarišica Kanclerjeva je predlagala, da bi odtok izposloval, da bi bili šolski otroci vsaj enkrat letno zdravniško pregledani.

Debatiralo se je še o Izkažih in zamudah, nakar je tov. predsednik zaključil zborovanje želeč vsem prav veselo počitnice.

+ KONJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 13. junija 1928 v Konjicah.

1. Situacijsko poročilo: a) Število učiteljstva v okraju 65; b) število članstva 64; c) število udeležencev pri zborovanju 46.

Tovariš predsednik A. Berce poda kratko situacijsko poročilo. Za sresko knjiž. komisijo so predlagani sledeči člani: R. Podlogar, Jereb-Režabkova in J. Brglez. Predlog sprejet. Izpolnjene in zaprte glasovnice je oddati šolskim upraviteljem.

II. Samoizobrazba: Tovariš Friedl poroča o delovanju krožkov in posebno o agilnosti Žičkega krožka.

III. Šolska reforma: a) Ker tovariš I. Kafou ni bil navzoč, odpade njegov referat »Tovarištvo«. b) Tov. M. Pirnik poroča o »Šolstvu v Rusiji«. Članstvo mu je prav z zanimanjem sledilo, ker se je predavatelj res potrudil, da nam poda sliko šolskih razmer v največji slovanski državi, katero naj bi posnemali. Tov. H. Schell pa je mnenja, da ne bo pri nas druge šole, dokler bodo socialne razmere v Sred. Evropi takšne, kot so sedaj.

IV. Izvenšolsko delo: Pri raznih gospodarskih ustanovah, kakor: čebelarstem, kmetijskem društvu, živinorejskem odseku ter sadjarju se skupno udeležuje 17 članov (3 odborniki), pri telovadnih društvih in šolskem odtok skupno 18 članov. Vsega skupaj 35 tovarišev(ic).

V. Slučajnosti: a) Predlog predsednika, da se za tovarišema Dimniku in Skulju zapupnico, se soglasno sprejme. b) Tovariš Kržič predlaga za pokrajinsko skupščino: naj poverjeništvu UJU zaprosi za primerne kredite za otvoritev obrtno-nadaljevalnih tečajev za učitelje. c) Tov. blagajničarka izraža želje glede denarnih prispevkov. Za sklad naj vsak član da 10 Din meseca septembra. d) Tovariš Schell pa predlaga, da šolski upravitelji članarino mesečno obvezno odtegujejo. Neizterljive zneske se naj črta, oziroma milostno odpusti. Vsi predlogi sprejeti.

Debaterji k posameznim točkam so bili: Schell, Kržič, Brglez, Friedl.

+ SKUPNO ZBOROVANJE SRESKIH UČIT. DRUŠTEV LASKO, BREŽICE-SEVNICA IN KRŠKO v Radečah dne 16. junija 1928.

Navzočih 183 članov, in sicer: Laško 84, Brežice-Sevnica 62, Krško 47.

Zborovanje otvori tov. Vanič, predsednik krškega učiteljskega društva ter poda predsedstvo tov. Plavšaku Rob., ki pozdravi vse navzoče člane, posebej še oba nadzornika srezov Brežice-Sevnica in Krško ter zastopnika poverjeništvu tov. Kobala. Izraža zadovoljstvo nad tako številno udeležbo. Zapisnikarjem imenuje tov. Šuligoja. Nato preide na dnevni red, in sicer takoj na 2. točko, ker prva »o računstvu v osnovni šoli« odpade, radi zadržka ref. g. prof. Fr. Finka iz Maribora.

Situacijsko poročilo v organizaciji. Tov. Kobal razvije glavne smeri novega šolskega zakona.

Propagira nadalje za čimvečji pristop v naše gospodarske ustanove in poroča o delu vseh novoustanovljenih odsekov pri organizaciji v tekočem poslovnem letu.

Končno se dotakne zadeve Skulj-Dimnik, po kateri se soglasno sklene resolucija, ki je objavljena posebe.

Pri slučajnostih se po kratki debati med tov. Peterlinom, Kobalom in Copičem sprejme resolucija tov. Peterlina glede skupščin UJU s pridržkom, da jo lahko poverjeništvu UJU v Ljubljani nekoliko omili (le beseda »evropski« ostane).

Resolucija: Učiteljska društva Brežiško-sevniško, Krško in Laško včlanjena v UJU, zbrana na skupnem zborovanju dne 16. junija 1928 v Radečah stavijo sledeči predlog glede glavnih skupščin UJU:

1. Delegati, ki imajo edino pravico govora naj bodo ločeni od nedelegatov.

2. Glasuje se samo pisмено po listkih.

3. Vodstvo skupščine naj se poveri ljudem, ki poznajo parlamentarni (evropski) postopek. Vse to z ozirom na negativne rezultate zadnjih glavnih skupščin v južnem delu države.

+ DOLNJELEDAVSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 21. aprila 1928 v Crenšovcih.

Statistika: Od 71 včlanjenih je bilo navzočih 45.

Situacijsko poročilo: Podal ga je tovariš predsednik. Omenil je med drugim tudi odborovo sejo v Turnišču, na kateri so odborniki soglasno sklenili dati predlog tov. Kontlerja o omejitvi svobode tiska v našem stanovskem glasilu, ki je na zborovanju meseca marca v Dol. Lendavi pridr. ponovno na glasovanje, ker so ugotovili, da so glasovali zanj tovariši, ki niso člani. — Nato se je vnela debata radi članka v »Učit. Tovarišu« »Neznosne razmere v Prekmurju« in radi obdolžitve proti nekaterim tovarišem, ki so se tikale nacionalnosti in so jih podali odborniki na odborovi seji. V debato so posegli tov. Birs, Horvat Izidor, Kontler, Pupis, Peterlin, Sinigoj. — O istinitosti podatkov v članku pa je navzoče prepričal pisec sam, tov. Hočevar. — Pri ponovnem glasovanju je predlog tov. Kontlerja propadel. — Sledilo je čitanje dopisov in poročilo o seji širjega sveta v Mariboru, katero je podala tov. Asta Sinigoj. — Blagajnik je podal poročilo o stanju blagajne ter ponovno pozval dolžnike, da poravnajo zaostanke.

Reforma šole: Zgodovinski nastop je imela tov. Nina Šušteršičeva. — Tov. Kontler je primerjal knjigi Novakovo in Jančičevo »Risanje«.

Samoizobrazba: Delujeta črenšovski in lendavski krožek. O drugih, kot tudi o izvenšolskem delovanju ne dobiva referentinja vkljub opominom nobenih poročil.

Podpirajte obrambni sklad!

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

Učiteljica, na šoli s poldnevni poukom (5 razr. + 3 paralelke) v ugodnem kraju, kjer se dobi hrana in stanovanje, 1½ ure hoda od železniške postaje, želi menjati s kolegico (kolegom) z enako ugodnim mestom.

Odgovor na »Učit. Tov.«

ORIENT

ORIENT

LAKE, TERPENTIN, STROJNO ODE, UMETNIŠKE BARVE, PRAŠNO ODE, COPICI, FIRNEZ, ŠOLSKE BARVE, TUHE BARVE, BRISTOLNATE BARVE

PRODAJALNA DUNAJSKA C. 14 LJUBLJANA

SOLETRGOVINA SCHNEIDER EVEROSER

PRVOVRSTNI MATERJAL-NIZKE CENE!!